

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Invitare la prenumeratiune.

Cu numărul acesta diarul nostru intră în anul 46 al existenței sale.

Deschidem deci abonament nou la diarul „Telegraful Român” pentru anul 1898, cu prețul, care e indicat în fruntea diarului.

Diariul se va espeda numai acelor, cari vor trimite abonamentul.

Cei trei numeri dela începutul anului se trimit tuturor vechilor abonenți ai diarului nostru.

Cine nu va restitui numerii trei primi, va fi considerat ca insinuat de abonent.

Abonamentele se trimit la administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, (Nagy-Szeben), strada Măcelarilor Nr. 45.

Deoarece restanțele pentru diarul „Telegraful Român” cu suplimentul „Fóia Pedagogică”, pentru anul 1897, se urcă la cifra de aproape 10.000 fl. și astfel susținerea „Fóiei Pedagogice”, ca supliment la diarul „Telegraful Român”, fără periclitarea fondului tipografiei archidieceșane, era imposibilă, comisiunea administrativă a tipografiei archidieceșane a fost necesităată a nu mai eda ca ca supliment „Fóia Pedagogică”.

Sibiu, 1 Ianuarie 1898.

Administrațiunea
Tipografiei Archidieceșane.

Repriviri.

„Cădea-vor în mreaja sa păcătoșii!”

Cu cuvintele Domnului am încheiat a noastră activitate diaristică în anul 1897.

Cuvine-ni-se nouă, ca cu ale Psalmistului cuvinte să începem din nou o nouă activitate în anul 1898.

Și pentru articolul de acum cuvintele de mai sus le-am luat din dumnezeesile cuvinte ale dumnezeesului Proroc David.

Și cuvintele Psalmistului nevoiți suntem să le aplicăm la referințele noastre politice, asupra curentului dușmanos de aici, care dușman ne-a fost nouă, dela a sa ivire, și vecin dușman ne va fi el nouă, căci a lui cale curmeziș merge în calea nisuițelor noastre și politice și culturale.

„Cădea-vor în mreaja sa păcătoșii!”

O serie de dureroase experiențe avem din anul, care numai acum a trecut în noianul vecinicii.

Chinuitu-ne am și ne-am gârbovit spre a asigura poporului nostru o mai bună sortă în această patrie a noastră, pe care străbunii nostri o au cucerit și care ne-a rămas ca scumpă moștenire. O mie de ani am avut pe aceste locuri, cu legea noastră, cu datinele noastre, cu obiceiurile moștenite dela moșii și strămoșii nostri, și tari în credință, că în aceste avem să ne dezvoltăm, în aceste se perpetuăm a noastră existență, trebuie să fie misiunea noastră.

„Tótá diua máchnindu-ne umblam!”

Curentul de aici cu ori-ce preț voesce să ne scotă din firea noastră, cu ori-ce preț voesce să pună pedeci, ca existența noastră să nu mai stea în legături cu existența părinților nostri.

În anul trecut s'a continuat procesul nefast, care voesce împedecarea noastră.

Sub scutul curentului de aici crește demoralizarea pe toate terenele.

S'a introdus prin lege neconfesionalitatea, și principiul liberei exerciții a confesiunii la noi a degenerat în asemenea măsură, încât chiar și în sinul poporului nostru, care altcum ține mult la biserica sa, înstrăinarea de Dumnezeu și de cele sante a început a se manifesta în mod, care nouă serioase îngrijiri trebuie să ne însufe.

Și dacă mângăere este în înprejurarea, că credincioșii altor confesiuni au decăzut mai cumplit în direcțiunea acésta, atunci noi românii acésta mângăere o avem.

În cele școlare an de an nevoiți suntem să înregistrăm violențări, cari numai la noi sunt posibile.

Legea de instrucțiune din statul nostru obligă pe stat, ca el pretutindenea să înființeze școle cu limba de propunere a poporului, și aceste să le susțină din a sa vistieră, la care toți cetățenii contribuim. Instrucțiunea în limba poporului să se continue până la universitate, unde se încep științele mai înalte.

În statul nostru nu există o singură școală cu limba de propunere română, pe care statul să o susțină.

Mai mult Pe baza legii din 1879 care a introdus limba magiară ca studiu obligat, pune asemenea greutăți la calificarea de învățători, încât bisericele române nu pot da numărul suficient de învățători pe séma școlilor confesionale.

În comunele românesce, paralel cu școlile confesionale, se înființiază școle de stat, învățătorilor confesionali li se asigură emolumente mai favorabile la școlile de stat, și prin mijloce bănesce ne devin neamici învățătorii din sângele nostru, pre cari în dureri i-am zémislit, în dureri i-am crescut, și în grele lupte i am susținut și apărut până acum.

În sistemul actual nu ni se permite, ca din mijlocele noastre să ne ridicăm școle medii.

Ca păharul amărăciunii plin să fie, școlile românesce din confiniul mi

litar de odinioară au fost decretate de școle comunale, asupra cărora după plac dispun aici organele guvernului.

Asemene sorte s'a preparat și școlilor foste grănițaresce din Transilvania, cari și ele sunt decretate de școle comunale, în cari pondul principal e pus exclusiv numai pe cultivarea limbei magiare.

În biserică eram până acum scuțiți, deoarece preoțimea noastră cu totă sărăcia, era strins legată de instituțiunile bisericesce.

Subvențiunea de stat aici nu mai are caracterul unei remunerațiuni pentru carerii curat bisericesce.

Noi cumpănim tot cuvântul, căruia dăm trecere în colonele diariului nostru.

Și când vedem, că aici subvențiunea dela stat este denegată celor mai buni preoți din biserica noastră, când auzim în parlamentul țerei din gura ministrului de culte, că subvențiunea acésta nu biserica are să o designeze pe séma preoțimei, ci ministrul, care nu poate ști, că la noi cine este binemeritat pentru biserică, trebuie să spunem în cele din urmă, că nu ale bisericei interese, adevăratele ei interese sunt, carele aparțin de biserică ortodoxe române.

Nu mai până aici continuăm aici firul contemplațiunilor noastre.

Ni se pun curse, periculoase curse dezvoltării noastre naționale.

Cursele aceste în sens biblic păcătoșe sunt!

Tari în credința noastră, tari în datinele noastre, pe cari dela ai nostri străbuni le-am eredit, tari în voința de a rămânea ceea ce am fost, și ceea ce aici încă suntem, cu încredere în Dumnezeuul părinților nostri, care pururea face după blândețele sale, cu cuvintele Psalmistului încheiăm dicând: „cădea-vor în mrejele lor păcătoșii!”

FOIȚA.

Confesionalismul

„Enciclopediei române”.

În foița din numărul 2 al „Telegrafului Român”, dela 3/15 Ianuarie 1898 subscrisul am cetit un articol intitulat „Confesionalism enciclopedic”, care este o reproducere din opul domnului Mateiu Voileanu, numit „Sidoxia”, în care mi-se atribue tendențe, ce nici prin gând nu mi-au trecut, și sunt împartășit de o tractare nemeritată.

Dacă amicul Mateiu Voileanu s'ar fi ocupat numai cu persoana mea, și n'ar fi cerat să descrediteze o întreprindere literară de atâta valoare, cum este „Enciclopedia română”, eu aș fi tăcut, dat fiind cu grațiosități dela amici și dela neamici. Dar fiindcă amicul M. Voileanu învinovătesce „Enciclopedia română” cu tendențe confesionale tocmai pentru doi articoli scriși de mine despre episcopii uniți Atanasii și Aaron, imi țin de datorință a dovedi, că în acei articoli n'am scris nimic altceva, decât adevărul curat, fără a vătămă pe cineva, și fără nici o tendență confesională.

În articolul meu despre metropolitul Atanasie Anghel am dis: „Tot atunci (adeacă la chirotonirea lui Atanasie de episcop) patriarhul Ierusalimului Dositeiu, care petrecea în București, i-a dat o instrucțiune, în care îi poruncește, ca la cultul dumnezeesc să folosească anumite cărți bis. numai în limba slavonă sau ori grecă, și nici decum română”.

Eu nu pricep pentru ce se supără dl Voileanu pentru acest pasagiu și pe mine și pe „Enciclopedie”, când acela nu cuprinde nimic altceva, decât ceea ce cetim în punctul 5 al instrucțiunii amintite, unde din cuvânt în cuvânt stă scris:

„Trebuie arhieria ta, slujba bisericii, adeacă Ochitihul, mineele, și alalte cărți, ce se cântă Duminecile și sârbătorile și slujba de toate zilele, să te nevoiesci cu deadinsul să se cetască totă pe limba slovină sau elină, și nu românească sau într'alt chip”, (veđi Cipariu, Acte și fragmente, pag. 243)

Ori cine poate vedé din acestea, că eu n'am dis în „Enciclopedie” nimic mai mult, decât să află în instrucțiunea patriarhului Dositeiu, și prin urmare am scris adevărul curat.

Dar mi-se impută, că pentru ce nu am amintit în biografia lui Atanasie și despre

celealte puncte din instrucțiunea lui Dositeiu, și în special despre punctul 2, unde i se poruncește, să propoveduască „cuvântul lui D-zeu, la sârbi și la ruși pe limba slovenă, și la Români pe limba română”, și despre punctul 9, unde i se dice „Evangelia să pui să se cetască au slovenesce, au românesce”?

Răspunsul la acésta întrebare nu trebuie căutat acolo, unde nu este, adeacă în tendința confesională, ci în următoarele împrejurări: a) Toți colaboratorii Enciclopediei au ordin, să scrie scurt și condensat, și pentru aceea nici eu nu m'am putut estinde la toate punctele din instrucțiunea lui Dositeiu; b) Eu am cređut, că în „Enciclopedie” trebuie să relev ez aceea ce este caracteristic pentru viața noastră bisericească și națională, și nu și aceea ce nu are deosebită importanță. Pentru ori ce român însă este de deosebită importanță să știe, că deși dela 1570 începând am avut o mulțime de cărți bisericesce traduse pe românesce și introduse faprice în bisericile noastre (veđi Cipariu, Principie de limbă p. 101 și următoarele), totuși cu o sută de ani mai târziu, adeacă, pe la 1698 s'au aflat ómeni, cari au voit să oprască folosirea lor, tocmai precum astăzi unii vreau să le înlocuască cu cărți unguresce. De altă parte ori cine pricepe, că predicarea cuvântului lui

Dumnezeu în limba română la români, este un lucru de sine înțeles în toate timpurile, căci la nici un popor de pre față pământului nu se predică și nu s'a predicat, decât în limba lui, ori care i-ar fi fost limba liturgică; asemenea nici cuprinsul evangheliei, ca parte principală a predicării cuvântului lui Dumnezeu nu se poate face cunoscut, decât în limba poporului. De aceea nu am aflat nimic caracteristic și de specială și deosebită importanță pentru români în punctele acestea două ale instrucțiunii lui Dositeiu, și prin urmare le-am lăsat neamintite, fără tēmă de a mi se puté face imputare.

Este deci evident, că în pasagiul incitat din biografia lui Atanasie Anghel nici un om nepreocupat nu poate vedé o „profanare a adevărului istoric” cum se exprimă dl M. Voileanu, sau ceva umbră de confesionalism.

Nu-i convine mai departe amicului M. Voileanu nici pasagiul din biografia episcopului Aaron Petru Pavel, unde am scris tot în Enciclopedia română: „Persecutarea popularului episcop (Klein) din partea celor dela putere și agitațiunile călugăralui Șofroniu și a preotului Ioan Molnar, numit și Tușul, au îndemnat pre mulți, ca chiar sub Aaron să părăsască Unirea cu biserica Romei și să se dușmănescă Românii uniți și neuniți

O nouă lovire. Abia au hotărât maghiarizarea numelor de localități, văi, câmpuri, păduri și munți și eată că ni se dă de știre, că se pregătesc o nouă lovire în contra noastră, și încă o lovire dintre cele mai temerare, căci e vorba de confiscarea nu numai a drepturilor noastre positive în sens platonice, ci chiar și a proprietăților noastre, rămase nouă dela moși și strămoșii nostri din vechi în vechi. Cei puternici vor să se folosească de omnipotența lor în felul acela, ca munții și pădurile, după ce le-au rebotezat, se ni le și iei cu totul.

Etă ce se scrie în numărul cel mai nou al lui „Pester Lloyd“:

„In ministeriul de agricultură se elaborează un proiect de lege, care dispune secularizarea pădurilor comunale și administrarea lor prin statul însuși“.

Scirea acesta înseamnă, că se va prezenta în sesiunea acesta a dietei un proiect de lege, care pe placul parlamentului fiind, va fi primit ca și cel mai nou despre maghiarizarea comunelor și care va pune în mâinile statului toate pădurile noastre străvechi, codrii nostri scumpi, ce secol de-arândul ni-au dat adăpost și ne-a conservat, munții nostri cu belșugurile lor.

Este de nedescris măhnirea ce o simțim aflând noua meschinărie ce se va comite. Și durerea ne este cu atât mai mare, cu cât lovirea aceasta ne găsește absolut nepregătiți. N'am făcut ceea ce trebuia — să transcriem averile comunale pe numele bisericii — căci astfel ar fi scăpat — deocamdată — de secularizare.

Noua sesiune a parlamentului maghiar s'a deschis Mercuri în 19 c. Funcționarii au fost realeși. President: Szilágyi Dezső. Vicepresidenți: Berzevitz Albert și Láng Lajos. În sesiunea de Joi s'au constituit diferitele comisii. Eri, Vineri s'a început lucrul asupra proiectului de buget.

Spre scire celor interesați.

Cu privire la alegerea de protopresbiter al tractului Dobrei, ventilată unilateral într'un comunicat al „Tribunei Poporului“, suntem autorizați dela locul competent a declara: că alegerea din cestiune încă n'a trecut prin revisiunea normală a consistoriului archidieceșan și deci încă nu este decisă în forurile competente.

A intervenit înse un incident: că vre-o șese frunți ai comunei bisericesci centrale din Dobra, în numele mai multor familii de acolo, au cerut

între sine atât de mult, încât a trebuit să întrevină puterea armată (sub generalul Bucov) ca să facă pace! 1.

In pasagiul acesta n'am făcut altceva, decât am înșirat fapte constatate de toți istoriografii români fără deosebire de confesiune. Nu am făcut nici o imputare neuniților, nu am apărut nici pre uniți, ci din contră am deplăns dușmănia iscată între dășii, și cu toate acestea amicul M. Voileanu cetind în acel pasagiu ceea ce nu este scris, se apucă să dovedească „că tocmai persecuțiunile uniților erau cauza crâncenelor suferințe, la cari erau supuși românii „ortodoxi“, și spre scopul acesta citează decretul curții din Viena dela 7 Septembrie 1768 Nr. 87.

Înse acest decret dela 1768 n'are de a face în nimic cu biografia episcopului Aaron, despre care scrisesem eu, deorece episcopul acesta murise cu patru ani mai înainte de 1768, adică în 9 Martie 1764. Afară de aceea eu nu am dis nici odată, că românii uniți nu au făcut nici un rău neuniților, precum nici aceea nu o poate nime susține, că uniții nu ar fi suferit nimica dela neuniți. Cum că și uniții au suferit dela neuniți, servescă ca dovadă decretul Mariei Teresiei din 11 Decembrie 1750, adică de pe timpul când Aaron ocăruiua diecesă uniților ca Vicariu apostolic. In acest decret, care în

la locul competent, ca la sărbătorile Nascerei și ale Botezului, ce trecură, se li se dea în locul administratorului protopresbiterial de acum un alt preot pentru cele rituale bisericesci, declarând în mod semnificativ: că dacă cererea nu li se împlinesce, ei declină dela sine totă răspunderea pentru urmări.

A mai intrat la competența sa și un alt act, dela o altă individualitate interesată de această afacere, în care se precizează pretenșiunea Dobrenilor, cu declararea categorică, că dacă cererea acestora pentru delăturarea administratorului actual nu li se împlinesce, și nu li se dă în cel mai scurt timp de protopresbiter omul, pe care îl doresc ei, Dobrenii vor părăsi biserica și vor trece la altă confesiune, de unde li s'a promis deja preot cu titlu de protopop și alte favoruri.

In cele din urmă Dobrenii înșiși au declarat prin un act mai nou, că dacă nu li se denumesc de protopop alesul lor: nu le rămâne alta, decât ca să blasteme pe capii bisericii, cari îi silesc să se rupă de câtră biserică.

Din cele expuse aici pe scurt este evident, că unii frunți din Dobra nu au de fel paciența, ca să accepte în pace rezolvirea actului electoral la competența sa, ci pretind cu încăpăținare delăturarea actualului administrator încă înainte de a se decide cestiunea principală; ér autoritatea supremă bisericescă n'are până în momentul nici un motiv real pentru ca să potă satisface caprițele Dobrenilor, fie ei de altmintearea chiar cei mai de frunte în tractul întreg.

Alte momente ale actului electoral se vor examina și considera la locul și timpul său.

Un „Apropos“.

Referitor la comunicatul nostru mătoarele:

Dlor dela „Telegraful Român“, îmi place mult cum DVóstră arătați scăderile, ocrotite în sinul bisericii catolice prin cultivarea cosmopolitismului cu atăta zel în dauna naționalismului. Dar acesta e numai una din sutele și miile de scăderi, ce această biserică încuibă și în corpul nostru național prin sateliții sei crescuți și adumbriți în sistemul seu. Drept aceea prin această salutară ținută a DVóstoă nu s'a făcut încă totul pentru delăturarea răului.

Cu una însă nu mă pot eu împăca, pentru-ce DVóstră alergați până în Austria și Germania, ca să dovediti, altcum atât de bine, acele scăderi, acele simptome de mare îngrijire pentru noi Români, cum ați făcut-o și în articolul DVóstră „Los von

manuscris se află și în arhivul din Blaș, se dice: Quam enormes memorati non Uniti Valachi in illo Principatu patravirint excessus, seditiosa conventicula cogendo, plebem ad tumultum incitando, Ecclesias Unitorum invadendo, et contra publicas Transilvaniae leges diripiendo, sacra supplectile spoliando, erectas in coemeterio cruces confrigendo, et comburendo, sacerdotes verberando, vulnerando, e sacario per barbas extractos e Templo ejiciendo, vitatis publicis viis, et delusis Passum custodibus, per semitas lege prohibitas, Exmissarios suos in Ditiones Turcicas expediendo, quietem et tranquillitatem publicam turbando, salutares monitiones Nostras vili pendendo, mandataque positiva in bonum publicum tendentia contemnendo, pluresque alias pessimi exempli insolentias a nullo Magistratu tolerandas exercendo, imo talia etiam scandala, quae non tantum publicae quieti, sed et Des, ac ipsi etiam Orientalis Ecclesiae institutis adversantur, perpetrando“ etc. Séu pe românește: „Ce excesse mari au făcut amintiiții români neuniți în acel Principat, adunându-se în conventicule răsvrătitore ațitând, poporul la turburări, intrând cu forță în bisericile uniților și prădându-le în contra legilor Transilvaniei, despoind-le de obiectele sacre, frângând crucile ridicate în cimiterii și ardându-le, bă-

Rom“ — pecând dinaintea ochilor nostri, în „Unirea“ din Blaș, exemplele dureroase de natura amintită, sunt cu prisosință.

Etă, se vă atrag eu atenția la această și se ve dovedesc ad oculos, ceea ce am dis. Și n'am să merg mai departe, decât până la nrul 1 din anul curent al „Unirei“ din Blaș. In foia acestui număr, sub titlul „Pace, bună voire“, se publică după „Vaterland“ un scurt tractat de cel mai crascosmopolitism, o îndrăzneată desprețuire și hulă la adresa principiului național, ce e socotit după „Unirea“ drept o devadă pentru decădinta culturii unui popor. Intru ilustrarea acestei aserțiuni reproduce aci numai alinea primă din numita foia: „Ori ce cultură are să fie concrescută cu poporul, care o are. Ori ce cultură are să fie națională. Asta e un adevăr, care-l întărește istoria așa de mult, cât el nu suferă nici o îndoială. Dar istoria ne mai spune cu o cale întâi, că naționalitatea e o legătură mai mult etică decât firească séu de sânge, și apoi că omenii în toate timpurile au accentuat în chip mai deosebit principiul de naționalitate numai atunci, când cultura poporului respectiv era în decadență“.

Și în tenorul acesta se continuă până la sfârșit. Că principiul național, din timpurile cele mai vechi, nici când n'a fost un motor pentru acțiunile mărețe ale omenirii. Că principiul național nici în timpul mai nou n'a făcut să fie popoarele mai fericite, nici culturii n'a adus vre-un serviciu, etc. *ipsisima verba*: „Doră vedem cu ochii, cum Italia, care odinioară pe lângă totă desfrinarea sa și pe lângă totă stăpânirea străină fusesse națiunea cea dintâi a lumii, de când cu unificarea sa națională a ajuns să fie mai sterilă în artă și literatură, mai brutală în moravuri și vederi, mai nefericită în toate întreprinderile, mai săracă în bunuri pământesci, mai lipsită de înfrigurință asupra societății europene, mai fără de putere și mai fără de triumfuri decât ori-când mai înainte“.

„Nu se pôte dice nici chiar aceea, că Germaniei i-ar fi fost întru toate folositoare principiului mai înalt al dreptului“.

Cu alte cuvinte, pentru ce să mai lupțăm, conduși de vre-un principiu național, căci chiar învingând nu o se avem nici un folos din acea învingere. Teoria cea mai nouă și totodată cea mai sinistă, pentru un popor, care de vécursărie, ostenește și jefese pentru eluptarea drepturilor sale naționale.

Și drept pupază pe colac închee: „Pe cum am dis, fiesce care popor e o idee a lui Dumnezeu. Și el numai o idee are preț și putere, iară nici decum ca product natural. Ideile au trup mai spiritual decât rasele. Ele osebesc și unesc după principii mai înalte. Ele sunt și mai puternice și mai dăinuitoare decât lucrurile materiale“....

tând pe preoți, trăgându-i de bărbă din altariu și aruncându-i din biserică, trimițându-și comisarii sei în ținuturile turcesci pe cărări oprite de lege, cu ocolirea căilor publice și cu înșelarea păzitorilor dela pasuri, turburând liniștea și pacea publică, dăseconsiderând admonițiunile noastre salutare, desprețuind poruncile positive date în interesul binelui public, și comițând multe alte insolentii de rău exemplu, cari nici un magistrat nu trebuie să le suferă, și făcând și astfel de scandale, cari sunt contrarie nu numai liniștii publice, ci și lui Dumnezeu și chiar și instituțiilor bisericești orientale“.

Aceste lucruri înfricoșate nu le-am amintit de loc în biografia lui Aaron, căci am voit să încunguiș și umbra de tendințe confesionale, cu cari și eu și „Enciclopedia“ suntem acum învinovați pe nedreptul.

De aceea rog pe amicul Voileanu să nu cetească ceea ce nu este scris, să nu caute tendințe cari nu se află; să nu comită anacronisme, ca să potă dovedi contrariul la ceea ce nu a afirmat nimenea. Arete-mi unde am greșit, fără a ocări sau insulta nici pre mine nici biserica de care mă țin, și eu voi recunoște erorea, deși mi-am dat silința să spun, în ceea ce am scris, numai adevărul spre care scop nu am folosit numai acte publicate, ci și înedite, pe cari le-am căutat cu multă osteneală.

Blașiu, 4/16 Ianuarie 1898.

Dr. Augustin Bunea.

Adevărat că-ți trebuie un deosebit specimen de creeri ca să afii logică în această cea mai nouă teorie a principiului național, că un popor e o idee, că el numai ca idee are preț și putere, că ideile au trup mai spiritual decât rasele, că ele osebesc și unesc după principii mai înalte nu după cele naționale, etc. etc.

Unde am ajunge noi, o mână de popor, dacă Blașul n'ar fi astăzi singurul loc în sinul poporului român, de unde să mai propoveduesc încă amintitele teorii scrințite.

Etă, cu ce nutremânt încăldesce și inspiră „Unirea“ cetitorii sei de anul nou.

Etă cel mai clandestin cosmopolitan cultivat în sinul nostru fără muștrare și fără genare.

Etă enigma explicată pentru ce clerul nostru greco-catolic, de sus până jos, face bucurios cauză comună cu clerul magiar romano-catolic cu care se crește împreună și servește împreună, pentru-că „ideile, ce au trup mai spiritual decât rasele“ îi uresce și osebesce, și ce le pasă lor de sânge, de nem séu de nație. O, tempora! O, mores! Până când atăta rătăcire!

Sper Dlor deta „Telegraful Român“, că V-am arătat îndeajuns patul cald al cosmopolitismului, ce se cultivă aici între noi în dauna țării sentimentului național și a luptei naționale. Nu aveți deci trebuință să căutați exemple de această natură prin Austria și Germania, cel mult ca învățătură practică. Să măturam atât dinaintea ușii noastre. — Altcum ușor am căde în păcatul că vedem țandura în ochiul altuia și nu observăm birna în ochiul nostru.

Ve felicit altcum de buna credință și lupta cinstită, ce duceți pentru cauza poporului român, a cărei isbândă Dumnezeu o va încorona. (Vv.)

Din România.

Regele și presa. Noul dar făcut de regele Carol din incidentul sărbării Anului-nou, a făcut asupra obștei române o impresie foarte bună. Pressa întrégă salută cu însuflețire mare noua dovadă de dragostea regelui față de popor.

Eată ce scrie „Epoca“ sub titlul „Un dar regesc“

Intru amintirea tătăduirei Prințului Regal, M. S. Regele a hotărât se înfrinzeze, pe moșia Slobozia-Zorleni, un azil pentru treizeci de copii de săteni orfani.

Dacă atâtea ființe, altminteri fără sprinjin, și fără adăpost, vor avea privilegiul d'a binecuvânta dărnicia regelui, pentru țără acest așezământ va aminti una din cele mai duioase împrejurări ale vieții noastre publice, când, timp de o lună, țara și familia sa regală au trăit din aceleași emoțiuni, din aceiași griji și în cele din urmă, din aceleași speranțe.

Priceperea Regelui nostru, despre care cu vremea și cu rațiunea rece toți au ajuns a se convinge, va lăsa urme neperitoare în istoria țării.

Elanul de dragoste care, într'un moment suprem, a apropiat Dinastia și poporul a sădit în adâncul inimilor sentimente de iubire mai trainice de cât lealismul isvorit din convingere.

E o fericită inspirațiune a M. Sale d'a fi voit ca, prin un așezământ, să se perpetueze amintirea acelor împrejurări atât de tristeeri și atât de dulci ați, atât pentru familia regală cât și pentru țără.

„Inaltul cler și chestia națională“. Sub titlul acesta cetim în valorosul diar „Drapelul“ următorul articol datat din Brașov:

Suntem excluși de pe ori-ce teren de luptă constituțională tocmai de cei puși în fruntea constituționalismului.

In parlament nu avem pe nimeni; că cei vre o 3 deputați români nu sunt ai nostri.

Alegătorii români încă sunt opritți când voesc să se adune, ca în întruniri se și spună și ei cuvântul.

Adevărat, avem în casa magnatilor 7 archiereși, 3 greco-orientali și 4 greco-catolici.

Dar ce folos?

Archiereii greco-catolici se duc atunci la sedință, când vrea guvernul și când acesta nu vrea ei rămân cu toții acasă, fie la ordinea dăii chestiuni de cele mai vitale pentru legi, de cele mai periculoase vieții noastre constituționale.

Avem destule dovezi, ca se vorbim și se credem așa.

La 1883 s'a adus legea școlară, prin care s'a introdus limba maghiară în școlile medii ale românilor în așa chip, ca istoria literaturii maghiare să se propună în clasele VII și VIII, în limba maghiară; limba maghiară să fie la examenul de bacalaureat; la examen să vină și un comisar al guvernului etc. Când s'a discutat de votat legea în casa magnaților, erau de față trei archierei greco-orientali; cei 4 greco-catolici au fost toți acasă. Pentru ce?

În luna trecută s'a votat în casa magnaților legea pentru maghiarizarea numirilor geografice ale țării. Au fost de față și au luptat 3 archierei greco-orientali, 4 din cei greco-catolici nu a fost nici unul. Pentru ce? Astfel de reprezentanți ai bisericii române naționale sunt!

E trist!

Și e mai trist, când ne aducem aminte de serbătorirea sublimă ce a făcut Românii dlor Mihályi și Radu, când au fost introduși în scaunele lor, cel dintâiu în metropolia Blășului, al doilea în episcopia Lugojului. Unde e acum sfințenia acelor serbări?

Nu mai vorbim și nu ne mirăm de episcopul Pavel dela Oradea, care și-a dat învoirea de tot ușor, când un ministru unguresc a cerut, ca gimnaziul din Beiuș, fondat și susținut cu bani româneschi, să fie maghiarizat așa ca în cele 4 clase superioare să se propună toate obiectele în limba maghiară. Nu ne mai mirăm nici de episcopul Szabo dela Gherla, care a trecut toate marginile.

Ne absteinem când vedem că se permite să se facă atâtea ingerințe în viața națională a Românilor, se permite din partea acelor cari ar trebui să fie model de jertfă și abnegațiune.

Căci ce însemnă d. e. și faptul, că nici un archiereu greco-catolic nu a luat parte la 1883 și la 1897 tot așa?

Noi nu putem fi mulțumiți cu declarația „Unirei”, organul Metropoliei din Blășiu care sună: „Noi nu scim ce a îndemnat pe archiereii noștri, se nu ia parte la sedința aceea a casei magnaților. Ei în sfârșit nu sunt dator să ne descopere nouă scopurile și motivele lor. De altminterlea credința noastră e că bine au făcut, cu nu s'au înfățișat în casa magnaților, ca să protesteze. Nu Sașii au să ne fie nouă pilda pentru atitudinea noastră politică”.

Și pe când astfel se declară „Unirea”, dl Dr. Smigelski, mare persoană la metropolia Blășului, scrie, că toate protestările și întrunirile sunt prostii, privilegiuri pentru beții.

Așa ajungem, de ministrii unguresci scriu archiereilor români, cum a scris la 1883, în 1 Iulie — legea pentru limba maghiară în școlile medii a trecut în casa magnaților în Iunie 1883 — fostul ministru de instrucțiune, Trefort, episcopului Szabo, din incidentul decorării acestuia cu ordinul „Francisc Iosif”, crucea cea mare, scrisore, ce va rămânea todeauna cea mai mare batjocură pentru nămul nostru. În acea scrisore se dice:

(Aici urmărea autograful ministrului Trefort, prin care i se aduce la cunoștință episcopului Szabo decorarea pentru merite „naționale”).

Iată cum vorbește un ministru unguresc către un prelat al bisericii române naționale!

Etă unde ne duce slugărnicia! Nu avem să așteptăm nici dela archierei ca membri în casa magnaților mari lucruri între împrejurările sistemului de ați din Ungaria.

Razimul nostru e: tăria și conștiința națională a poporului nostru și

conștiința, că în regat avem frați cari se încăldesc de interesul nămului românesc întreg.

În direcțiunea acăsta vom lucra. Ne mângâiem, că și în România se lucrează bine. Speranța nu ne-o pierdem.

Astfel apoi anul nou, care de altcum ne pune în vedere lovituri atât de grele, îl așteptăm și noi cu bucurie! În speranță, că anul următor va contribui și el cu viața la lanțul luptelor și a izbânderilor pentru realizarea libertății noastre naționale, ne încăldesc, se ne salutăm cu „an nou fericit!”

Noutăți.

Pentru preoții și învățătorii noștri. Debre-ce restanțele cu abonamentul ziarului nostru pe anul 1897 se urcă la suma de aproape 10,000 fl. autoritatea bisericăscă a luat măsuri excepționale pentru încasare. Aducem acăsta la cunoștința preoților și învățătorilor noștri spre evitarea de alte neplăceri.

Deputat nou. Astăzi la orele 8 ante meridian a fost ales cu aclamațiune deputat dietal Dr. Wilhelm Bruckner pentru cercul Sibiuului. Dintre Români a fost prezent numai raportorul ziarului nostru.

Avis. Logele pentru balul din 5 Februarie n. a. c. a Reuniunii femeilor române din Sibiu se pot prenota la prezidența Reuniunii, Dăma Maria Cosma, în locuința sa, strada Bayer Nr. 1, casa „Albinei”.

Pentru școala de stat. Din comuna Sânpetru (prot. Hațeg), ni se scrie, că în urma intrigilor și denunțurilor unor rățăciți, harnicul învățător G. Reitescu, de acolo, suferind și temniță, a părăsit comuna încă anul trecut. Amăgiți de nise străini, spriginitori ai ideii de a înființa în comună o școală de stat câțiva credincioși, în frunte cu cantorul bisericii de acolo au început a desmăta poporul dela hotărârea de a-și da copii la școala confesională românească, și-l îndemneau a sprijini școala de stat, instalată în casa cantorului. Comitetul parochial în diferite rânduri s'a întrunit spre a se consulta pentru ferirea școlei de primejdie, dar la rezultat n'a ajuns, neputându-se opune poporul tentațiunilor și înfricărilor cantorului, inspirat de câră fislăgăbirăul.

În 21 a. l. trecute adm. prot. dl N. Șinca, însărcinat de Ven. consistor se prezintă la fața locului, isbutesce a convinge poporul despre primejdia școlei de stat, și îl abate dela ideea sa periculoasă. Se întrunesc comitetul apoi sinodul parochial, și poporul hotărăsece a susține și mai departe, școala confesională română în butul amenințărilor cantorului cu pușcări fislăgăbirăului.

Pentru lămurire. Învățătorul din Agărbiciu (prot. Mediaș) Stefan Pocan în o corespondență mai lungă ce ne trimite, ridică mai multe acuze în potriua preotului de acolo Nic. Dorca. Spune, că preotul neglijând biserică și școala, aceste sunt aproape total ruinate; rațiocinii n'a făcut de pe anul 1895 până la repetițiile cercetări ale oficiului protopopesc, 48 cele făcute, s'au constatat în fața protopopului tractual — false și eronate; a tăiat pomii și arborii din jurul bisericii, cari o scutură în potriua tempeștilor. Un unchiu al actualului preot, preot și el, a lăsat prin testament bisericii din Agărbiciu o vie, și preotul Dorca a vândut o cu țintirim cu tot unui jidan. Suma de 50 fl. testată bisericii de către o mătușă a preotului Dorca, a fost întrebuințată de părintele spre scopurile sale proprii. Ne mai scrie învățătorul pomenit, că din negrija preotului casa parochială și școala sunt dărăpănate și acum se dărâmă și biserica, — ear poporul în lipsa unui părinte sufletesc conștient, s'a înstrăinat de tot de biserică.

Publicăm aceste jalbe și gravamene ale învățătorului din Agărbiciu, spre a da părintelui Dorca prilejul a se justifica în contra lor.

Advocat român. Dl Dr. Dimitrie Magdu ne anunță, că și-a deschis cancelaria advocațională în M. Radna.

O faptă creștinăscă. Dl paroch Nicolau Suciu din comuna Balomir tractul Orăștiei sa îndurat în mod părintesc a jertfi pe sâma stiei biserici și școlei din comuna sa 30 fl. v. a. anual, care sumă are să incurgă în tot anul până la mărtea sa, de pe o grădină, ce o folosea până aci ca loc de casă parochială.

Fapta nobilă și creștinăscă a părintelui Suciu servescă de pildă și altor locuitori cu dare de mână din acea comună. Aducem pe calea acăsta în numele poporului din Balomir mulțămitele noastre adânci părintelui Suciu pentru fapta sa creștinăscă.

Balomir, 22 Dec. 1897. Ioan Balomiri învățător, Toma Vulcu episcop, Toma Jancu episcop.

Concert. Tinerimea română din Craiea mare arangiază la 3 Februarie a. c. st. n. în sala hotelului „Arborele verde” — concert împreunat cu dans, spre scopul ajutorării studenților săraci de acolo.

Începutul la 7 ore sêra. Prețul de intrare pentru persoană 2 fl. — familie 5 fl. Suprasolvirile a se trimite la adresa dlui T. Pap, (F6-uteza, Barts palota).

Irogramul: 1. Numele tîu, de Porumbescu, executat de cor. 2. Rugămintea din urmă, de G. Coșbuc declamată de A. Aciu. 3. Ce te legeni cod rule, duet cântat de d-șorele Ida Pop și Sabin Ignat, acompaniați la pian de d-șora Viola Ignat. 4. Prima rochi lungă, monolog de I. Vulcan, predat de d-șora Hortense Miclea. 5. Quintet de Porumbescu executat pe violina de V. Crețu, A. Szilvâșcu N. Kóváry, A. Popp și D. Spărosu.

Gărgăunii dragostei, comedie într'un act de Iosif Vulcan,

Cronica săptămânii.

Boboteaza.

Ni se scrie din mai multe părți ale archidiecesei cu privire la serbarea Bobotezei Domnului.

Spațiul fôiei nu ne permite a publica mai multe din singuraticile comunicări, folosim înse ocaziunea de a constata, că această caracteristică și specială serbătoare a ortodoxismului nu se prăsnuesce în toate locurile cu pompa cuvenită și cu solemnitatea, carea am fi în stare s'o desvôltăm. Mai ales se întrelasă la orașe facerea de cu timp a pregătirilor necesare în această direcțiune, rămânând astfel neexploatare multe momente, cari pot se contribue în mod esențial la ridicarea nimbului bisericii noastre și al poporului nostru preste tot.

În această direcțiune în mai multe locuri — pare-că — am făcut un pas îndărapt. Cunoșcem orașe, unde cu ajutorul soldaților ortodoci din garnisonă respectivă se arangeau procesiuni în stil mai mare. Musica militară — cântând melodii româneschi — conducea pe trufașii voinici în trunte cu steagul regimentului la fântâna din mijlocul pieței, unde parochul local, asistat de alți preoți disponibili din jur, anume învățați pentru aceea ocaziune, oficiau sântirea apei, în mijlocul unei mulțimi enorme constatătoare din totă populațiunea locului, fără deosebire de neam și confesiune. Adese-ori am observat chiar la străini o deosebită evlavie, ascultând serviciul divin și cântările unui cor instruat și botezându-se, ba fôrte mulți își puneau lângă noul ciubăr cu apă vasele lor, a primi și apa din ele prin rugăciunile preoților noștri sântenia dela Cel de sus.

Să reparăm greșala din trecut cel puțin în viitor neîntrelăsând nimic, ce ar putea ridica prestigiul bisericii, a cărei servitori suntem.

Botezul în Sibiu.

Cu mare solemnitate s'a săvîrșit sfințirea apei la biserică noastră din su. Iosefin prin M. O. DD. părintele presbiter militar Ioan Broju, părintele administr. Petru Simțion, și diaconul Dimitrie Cămpian, participând o mulțime de public român și străini. La solemnitatea acăsta au luat parte soldații gr. or. din garnisonă cu musica și stégul reg. 31 sub conducerea majorului Zinnern precum și o mulțime de dñi ofieri din statul major și superiori în frunte cu generalul Proschinger. În decursul oficiului divin o jum. batalion a dat salvele cuvenite, 4r în decursul stropirei cu apă musica a întonat „In Iordan”.

LITERATURĂ.

O gramatică română pentru Italiani.

(Urmare).

Totă filologia modernă lucră într'acolo ca prin scrisore să se dea o iconă cât mai limpede a limbei vorbite, de ce să fim numai noi conservativi ușuri principii etimologie mort. Ni-se va răspunde: Pentru ca să arătăm latinitatea limbei noastre. Ei bine, dar cui? Nouă de sigur că nu, căci noi o cunoșcem. Străinilor. Străinii însă încă o cunosc deja ați și experiența ne arată că chiar străinii sunt aceia, cari află greutăți mai mari în ortografia noastră. Pentru cine dar? Pentru nimeni său dór pentru dascăli, pentru ca să sublinieze lucrările școlarilor, cari ies din gimnaziu fără să știe scrie. De unde ar și putea ști un școlar care n'are idee de etimologie și deabia știe latinește, cum se scrie cuvintele?

Dar neconsecuența nu zace numai în principiu, ci în practica lui. Să dăm câteva pilde.

1. Dl Lovera vorbind despre e românească spune: „e al principio delle parole suona ie; nel corpo ed al fine si pronuncia come in italiano” (pag. 2). Academia încă dice că e la începutul cuvintelor se pronunță ca ie. De aceea scrie el, erî, 4arbă, epure etc. În toate aceste cazuri regula e corectă. Când scriu eu însă exclamația eî nu cetesc 4esclamația 4eî sau ca să folosim o pildă din cartea dlui Lovera: schimonosul 4esclinte (pag. 31) ar fi și mai schimonosit, dacă după regula dată l'am ceti 4esclinte. Iată deci că legea acăsta nu-i practică, căci dela uzul ei se abat toate neologismele cari să încep cu e. De ce să scriem deci așa? Pentru ca să arătăm latinitatea limbei noastre, ni-să va răspunde. Dar dacă căutăm în limbile slave, vom vedea că toate scriu pentru 4e initial numai e, iar toate limbile neo-latine scriu 4e unde el provine din latină. Ie drept că în cuvinte ca 4el = latinul ille i s'a prepus lui e după mustră slavă, dar în toate celelalte cazuri 4e e original latin și organic în limba noastră. În 4epure i să reduce la un l muiat și precum scriu aî = lat. allium așa ar trebui să scriu și 4epure. De asemenea din hiberna s'a făcut 4iarnă de ce să nu scriu i unde să reduce la i latin. În fine în cuvinte ca 4eri i e tot așa de organic ca și în 4epure sau 4iarnă. Se știe anume că 4e și ae latin au sumat deja în latina vulgară ca 4e, deci nu să mai zicea heri ci 4eri, de unde și italianește ieri, franțuzește hier, spaniolește ayer etc. Ceea-ce e valabil pentru începutul cuvintului stă și pentru mijlocul lui. În tranțuzește*) avem cuvinte ca: miel (= melem) fiel (= felem), ciel (= caelum) tient (= tenit), bien (= bene), rien (= rem), vient (= venit) etc., în italiană: tiene, viene, diede, diece, cielo, lieto etc., spaniolește: diez (= decem) hiel (= felem), diente (dente), tiempo (= tempus) tierra (= terra), siete (= septem), siera (= sera) etc. În toate aceste cuvinte ie să reduce la e clasic latin.

(Va urma).

Biserica rom. gr.-or. din Deva.

Amăsurat însărcinării primite, biroul subscris al comitetului parochial statoreste pentru folosirea bibliotecii parochiale, până la facerea unui regulament de bibliotecă, următoarele:

Regule provisorice

la întrebuintarea bibliotecii parochiale.

§. 1. Biblioteca parochială e destinată folosinței publice în vederea scopului prevăzut în statutul organic „spre înlesnirea cărților folosite”. Poporul și tinerimea română din loc inteligentă română din Deva și tract, preoțimea și învățătorimea română din comitat o pte folosi, pe lângă observarea celor prescrie.

§. 2. Tinerimea școlei noastre, membrii corului bisericii, meseriașii români și întrégă tinerimea școlară, poporul gr. or. din Deva pot împrumută cărți spre citire acasă, — fără ori-ce taxă.

Inteligenta română din Deva și comitat plătește la an 1 fl., învățătorii români 50 cr. la an, ori capitalul corespunzător, ca membrii pe viață a bibliotecii.

§. 3. Fiecare cetitor e dator la primirea cărții a subserie în protocolul de evidență, ce se află la bibliotecarul Toma Roșu în școlă, legătura, cum-că până la ziua luată la protocol va aduce senu trimite la mâna bibliotecarului cartea luată spre citire.

Pentru fie-care săptămână întârziată se plătește dela cărți mai mari 5 cr., dela cărți mai puțin voluminoase câte 2 cr. de fie-care săptămână.

Nime nu pôte ține câte o carte senu un tom la sine mai mult de 30 de zile. Cel ce voește un termin mai lung are să plătească înainte după fie-care tom de săptămână 5 cr. pentru folosința excepțională.

§. 4. Cetitorul e dator a înapoia cartea la mâna bibliotecarului curată, înțregă și bine îngrijită. La din contră e obligat a plăti bisericii prețul cărții nouă, ce se va procura.

Pentru copii minoreni sunt părinții senu tutorii responsabili.

„Cartea de aur”

și

„Cronica parohiei”

sunt iarăși două noutăți de binefacere pentru parohia centrală Deva și poporul nostru de o potrivă.

Idea frumoasă și adevărat creștină de a jertfi pentru sufletele iubiților repotați a degenerat în desertăciuni lumești: în *pomeni cu beuturi* și mâncări prădate, cu bețiile obi-cinuite, cari sunt spre scandalul casei mortului și spre ruina căsenilor jeltori. Să face un lux ruinător cu altă desertăciune, cu *hainele de dolii* scumpe și la modă făcute, cu *carul mortuar* scump plătit, cu *cununi scumpe de boltă*, cu *musică* și alte fudulii, cari consumă sufe și mii de floreni din averea poporului și a inteligenței noastre. Preotul, bisericanii și sfânta biserică — rămân de multeori cam în mila Domnului: lipsiți și năcăjiți, ér crismarii și boltași, cari ne ruineză, se îmbogățesc pe spinarea noastră.

Urmarea e: *sărăcirea noastră* și *ruinarea vădută cu ochii a familiilor române*.

Bătrânii nostri își iubiau mai mult morții lor, dar nu făceau atâta desertăciune și pradă.

Ôre să nu fie mai sfântă și bine primită lui Dumnezeu *pomēna mortului*, *cununa mortului* atunci, când ne vom lăpăda de desertăciunea lumescă de aqi și în locul beuturiei, a cununilor, a carului mortuar și a hainelor luxuriōse de 50 — 100 — 200 fl. vom da

pomēna sfintei noastre biserici cu 5 fl. — 10 fl. — 20 fl., ori și mai puțin, ca să trăescă numele repotașului iubit în

„cartea de aur”?

Ca să fie totdeauna amintit numele la sfântul altar și să ne rugăm lui Dumnezeu mai mult, îngrigind de casa lui sfântă?

Poporele, culte de sute de ani fac acēsta și au biserici de zeci de ori mai bogate, și sunt popore mai bogate și mai libere decât noi. Să împrumutăm binele dela alții.

Românii din Brașov ântâi, apoi cei din Sibiu încă au început a introduce de câțiva ani rescumpărarea cununilor repotașilor cu bani pentru un fond bisericesc. Noi credem, că e bine a combate sistematice *întregimea răului*: *luxul întreg* încuibat la poporul și *inteligenta noastră* deopotrivă.

În cartea de aur se vor mai introduce și sumele mai însemnate dela 5 fl. în sus, dăruite bisericii, fundațiunile ori darurile mai prețioase ale celor vii sau repotași, câte obvin în fiecare an, numele colectanților și a tuturor binefăcătorilor bisericii de peste an.

Sumele și darurile mai mici vin simplu rubricate; ér numele binefăcătorilor mai mari vin pe o *singură pagină*, cu o descriere a vieții binefăcătorului din viața senu repotaș.

Cronica parohiei

e istoria celor mai însemnate întâmplări de peste an în viața parohiei. *Faptele* vorbesc mai clar.

Cronica parohiei va fi istoria obiectivă a faptelor din fiecare an, ca să fie de amintire și învățătură viitoare.

Redactor prov. Dr. Elie Cristea.

rimei cu viața de veci, pilde vii pentru iubirea de neam și lege strămoșescă.

Rugăm

pe toți ômenii de bine a lua la cunoștință intrarea în viață a bibliotecii, a cărții de aur și a cronicei parohiale, a ne întinde frățesce mână de ajutor material și moral în scopul, ce-l urmărim: de a întemeia o puternică parohie centrală model — pentru mărirea lui Dumnezeu și înaintarea culturii.

Din ședința comitetului parochial, ținută la 21 Decembrie v. 1897 (2 Ianuarie 1898) în Deva.

Presidiul: Prim secretarul și I. episcopul: Ioan Moțiu m. p. August A. Nicoară m. p.

Stofă de mătase pentru mirese 65 cr.

până la fl. 14.65 de metru, — precum și mătase—Henneberg negră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — în cele mai moderne țesături, colorii și desinuri. Se expedeză la particulari în casă franco și liber de vamă. *Mostre cu întorcerea poștei. Fabricile G. Henneberg (lifer. ces. și. reg.) Zürich.* [4] 1

Nr. 946 — 897

[249] 2 — 3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parohiei de clasa a III-a Deag în protopresbiteratul „Târnavelor”, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman”.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 590 fl 22 cr.

Doritorii de a ocupa acest post au se și aștearnă cererile înstruite conform normelor în vigore la subseminatul oficiu protopresbiteral (u.p. Kúttállóvár), până la terminul înpicas mai sus.

Cetatea de baltă 18 Decembrie 1897.

Oliciul protopresbiteral gr. or. al tracului Târnavelor în contelegere cu comitetul parochial consent.

Nicolau Todoran, protopresbiter.

Contra tusei

și răgușelii sunt cel mai bun mijloc bombonele Pemetefi a lui *Réthy*. Se află în toate farmaciile. Prețul unei doze 30 cr., 5 doze expedeză franco farmacia Adler din B.-Ciaba. Numai atunci veritabile, dacă stă pe fiecare dosă subscrisura următoare: [239] 4—10

Réthy Béla
gyógyszerész

În Tipografia archidieceșană au apărut:

I. C. Panțu:

Curs complet
de
corespondență comercială

à fl. 1.60,

Procent,
Promil,
Interese

și
Teoria
conturilor
curente

à fl. — 40.

Se pot procura din

Librăria archidieceșană, Sibiu.

[3] 1—3

„Cordiana”

Institut de credit și de economii, societate pe acțiuni în Foventea (Föfeld, Hochfeld), autorizată de onor. tribunal comercial din Sibiu prin decisiunea cu Nr. 5952 din 21 Octobrie 1897, și-a început operațiunile sale regulate la 1 Ianuarie a. c., dând bani cu împrumutare pe schimb și ipotecă la agricultorii circumvecini cu dobândă legală și primind depuneri dela 50

până la 100 fl. v. a cu 5%, dela 100—200 fl. cu 5½%, ér dela 200 fl. în sus cu 6% pe an. Interesele neridicate se adaugă la capital din 6 în 6 luni.

Contribuția se plătește de societate.

Depunerile se pot trimite și prin postă u. p. Ujegyház, despre cari se dă un l bel în totă regula.

Director executiv:
D. R. Cordescu.

„CASSA DE PĂSTRARE ÎN MERCUREA”, SOCIETATE PE ACȚII

Primesce depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5½%.
3. Depuneri făcute de biserici, școle, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără anunțare.

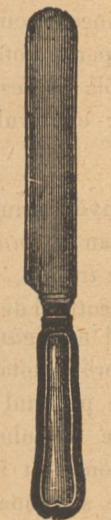
Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut. Regulamentul special pentru depuneri, la cerere, se trimite ori și cui gratuit. Depuneri, ridicări și anunțări, se pot face prin postă și se resolvă cu reintorcerea ei.

DIRECȚIUNEA

„Cassei de păstrare în Mercurea”,
SOCIETATE PE ACȚII.

[3] 1—10

FALIMENT MARE!

New-York și Londra n'au cruțat nici continentul european și o mare fabrică de argintării s'a simțit îndemnată a desface proviziunea sa înțregă numai pe lângă o mică remunerațiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sunt eu împuternicit. Expedez deci ori și cui obiectele următoare pe lângă simpla rebonificare de fl. 6.60 și anume:

- 6 bucăți cuțite foarte fine cu tăiș englez veritabil.
- 6 bucăți furculițe de argint-patent american dintr'o bucată.
- 6 bucăți linguri de argint-patent american.
- 12 bucăți lingurițe de argint-patent american.
- 1 bucată lingură pentru supă de argint-patent american.
- 1 bucată lingură pentru lapte de argint-patent american.
- 2 bucăți pahare pentru ouă de argint-patent american.
- 6 bucăți tave Victoria englezești.
- 2 bucăți felinare admirabile de masă
- 1 bucată sită pentru ceai.
- 1 bucată presărătoare pentru zahăr pisat fină.

[202] 4—5

44 bucăți laolaltă numai fl. 6.60

Tôte aceste 44 obiecte au costat mai nainte fl. 40 și se pot căpăta acum pentru prețul minimal de fl. 6.60. Argintul-patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează colorea 25 de ani pe garanță. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mă oblig prin acēsta publice, a retrimite banii tuturoră căroră nu le convine marfa fără nici o piedecă și nimenea n'ar trebui să lase a trece acēstă ocaziune favorabilă, fără a-și procura acēstă garnitură splendidă, care se potrivește mai ales ca

present escelent de nuntă și ocașional

cum și pentru ori-ce gospodărie mai bună.

Se află numai la

A. HIRSCHBERG,

agentura centrală a fabricelor unite de argint-patent american
Viena, II. Rembrandstrasse 19/II. — Telephon Nr. 7114.

Trimiterea în provincie pe lângă ramburs sau anticiparea sumei

Praful necesar de curățit 10 cr.

Veritabil numai cu marca de alături înregistrată (metal de sênătate)

Estras din scrisorile de recunoștință.

- Primit expedițiunea și sunt foarte mulțămită, mă mai rog pentru o garnitură pompoasă a fl. 6.60. Cluj. Escelența baronessă Bánffy.
- Primit comanda, sunt foarte mulțăm, rog să-mi mai trimiteți una. Bozoviei, Ungaria. Alex. Keresztes, proto-pretor.
- Cu prima trimitere sunt deplin mulțăm, mă rog încă pentru o garnitură. Ioan Majorosy, canonic.

Editura și tipariul tipografiei archidieceșane.